

FIȘA DISCIPLINEI**1. Date despre program**

1.1 Instituția de învățământ superior	Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași
1.2 Facultatea	Facultatea de Litere
1.3 Departamentul	Românistică, Jurnalism, Științe ale comunicării și Literatură comparată
1.4 Domeniul de studii	Filologie
1.5 Ciclul de studii	Master
1.6 Programul de studii / Calificarea	Literatură universală și comparată / Profesor în învățământul liceal și postliceal (233001), filolog (264301), referent literar (264304)

2. Date despre disciplină

2.1 Denumirea disciplinei	TEMATOLOGIE						
2.2 Titularul activităților de curs	Lect. dr. Adrian Crupa						
2.3 Titularul activităților de seminar	Lect. dr. Adrian Crupa						
2.4 Anul de studiu	I	2.5 Semestrul	2	2.6 Tipul de evaluare	C	2.7 Regimul disciplinei	OB

3. Timpul total estimat (ore pe semestru și activități didactice)

3.1 Număr de ore pe săptămână	2	din care: 3.2 curs	1	3.3. seminar	1
3.4 Total ore din planul de învățământ	28	din care: 3.5. curs	14	3.6. seminar	14
Distribuția fondului de timp al studentului					ore/ semestru
Studiu după manual, suport de curs, bibliografie și altele					35
Documentare suplimentară în bibliotecă și pe platformele electronice de specialitate					35
Pregătire seminare					20
Tutoriat (facultativ)					3
Examinări					4
Alte activități					-
3.7 Total ore studiu individual					90
3.8 Total ore pe semestru					125
3.9 Număr de credite					5

4. Precondiții (dacă este cazul)

4.1 De curriculum	Nu este cazul
4.2 De competențe	Nu este cazul

5. Condiții (dacă este cazul)

5.1 De desfășurare a cursului	Conexiune la internet
5.2 De desfășurare a seminarului	Conexiune la internet

6. Competențe specifice acumulate

Competențe profesionale	<p>C1.1 Utilizarea adecvată a conceptelor specifice în studiul teoriei literaturii și al literaturii universale și comparate.</p> <p>C1.2 Definirea și descrierea formelor de evoluție și a temelor esențiale ale literaturii comparate, descrierea transformărilor produse în studiile umaniste interdisciplinare și descrierea conceptelor, perspectivelor și metodelor utilizate în teoria literară modernă și în studiile moderne de comparatism.</p> <p>C1.3 Aplicarea conceptelor de teorie literară și a metodelor comparatiste în investigarea dinamică și interrelaționarea fenomenelor literare/culturale. Relaționarea discursului literar cu discursul cultural, în general, dar și cu cel științific.</p> <p>C2.2 Interpretarea relației dintre mesajul oral sau scris și contextul său, identificarea tehnicilor argumentative și de construcție a mesajului în studiile comparatiste literare și culturale.</p> <p>C2.3 Receptarea critică și producerea de mesaje orale sau scrise specifice comunicării științifice la nivel universitar (prezentări de proiecte, referate, recenzii, comunicări, disertații etc.) în limba română.</p> <p>C3.1 Identificarea momentelor evoluției literaturii și a conceptelor fundamentale.</p> <p>C3.3 Interpretarea fenomenelor și elementelor definitorii din perspectiva cercetării interdisciplinare și transculturale.</p> <p>C4.1 Definirea conceptelor, metodelor de analiză comparatistă utilizate în realizarea unei taxonomii tematice și formale a textului literar.</p> <p>C4.3 Identificarea repertoriului de forme, stiluri, genuri active în producerea textului literar și interpretarea lor în perspectiva studiului comparatist, în context istoric și cultural.</p>
Competențe transversale	<p>CT1 Utilizarea componentelor domeniului limbă și literatură în deplină concordanță cu etica profesională.</p> <p>CT2 Relaționarea în echipă; comunicarea interpersonală și asumarea de roluri specifice.</p>

7. Obiectivele disciplinei

7.1. Obiective generale	<ol style="list-style-type: none">1. Introducerea studenților în domeniul comparatisticii prin <i>achiziționarea noțiunilor-cheie ale tematologiei</i> și prin <i>deprinderea metodelor specifice studiilor tematice</i> de analiză interdisciplinară a fenomenelor culturale reflectate literar.2. Înțelegerea raporturilor de filiație și interrelaționare ce se stabilesc între <i>mitologie</i> și <i>literatură</i>.3. Cultivarea spiritului critic în receptarea textelor (beletristice și științifice) în vederea dobândirii facultății de discernere a capacității unui text de a fi considerat (în mod argumentat) parte a literaturii universale.
7.2. Obiectivele specifice	<p>După parcurgerea modulului dedicat acestei discipline, studenții vor fi capabili:</p> <ul style="list-style-type: none">• să înțeleagă și, în consecință, să definească și să utilizeze corespunzător conceptele fundamentale ale teoriei literare și ale teoriei comparatismului (<i>temă, motiv, tematologie, studiu tematic</i> de exemplu);• să deprindă și să stăpânească metodele de cercetare specifice comparatismului aplicat fenomenelor culturale și reflectărilor lor literare;• să înțeleagă critic dinamica procesului de filiație și de interrelaționare a mitologiei cu literatura (în speță fiind <i>tema morții</i> studiată în textele analizate în cadrul cursului și a seminarelor);• să identifice, să înțeleagă și să interpreteze cu mijloacele comparatismului diversele ipostaze pe care în timp, invariantul antropologic (moartea) le cunoaște în realizările literar-artistice succesive de pe vastul teritoriu al culturii umane, până la stadiul de invariant literar (tema morții);• să probeze prin participările la discuțiile din cadrul cursului și al seminarului abilitățile necesare comunicării orale științifice și academice, precum și receptarea critică și dinamică în manieră personală a problematicei supusă analizei;

<ul style="list-style-type: none"> • să discearnă valoric valabilitatea surselor științifice și să demonstreze utilizarea adecvată a acestora în cadrul strict al deontologiei cercetării științifice; • să elaboreze un discurs scris coerent, încheșat și bine argumentat pe o temă liber-aleasă din domeniul comparatismului.
--

8. Conținut

8.1	Curs	Metode de predare	Observații (ore; referințe bibliografice – selectiv)
1.	<i>Tema și motivul</i> (perspective teoretice, definiții, terminologie). <i>Acceptarea studiilor tematice în domeniul științelor literaturii.</i>	Prelegerea / expunerea sistematică, conversația euristică, problematizarea	Două ore A. Marino, <i>Comparatism și teoria literaturii</i> ; Idem, <i>Hermeneutica ideii de literatură</i> ; Dim. Păcurariu, <i>Teme, motive, mituri</i> ; Raymond Trousson, „Thèmes ou motifs?”; Theodor Wolpers, „Motif and Theme as Structural Content Units and ‘Concret Universal’”; Michel Vanhelleputte, „The Concept of Motif in Literature: A Terminological Study”
2.	<i>Tematologia</i> – ramură a comparatismului literar	Prelegerea / expunerea sistematică, conversația euristică, problematizarea	Două ore A. Marino, <i>Comparatism și teoria literaturii</i> ; R. Etiemble, <i>Essais de littérature (vraiment) générale</i> ; D.-H. Pageaux, <i>Literatura generală și comparată</i> ; C. Constantinescu, I. Lihaciu, A.-M. Ștefan, <i>Dicționar de literatură comparată</i> ; Paul Van Tieghem, <i>La littérature comparée</i> ; Voia, Vasile, „Tematologia comparatistă”
3.	<i>Temă și mit literar. De la tematologie la mitocritică și mitanaliză</i>	Prelegerea / expunerea sistematică, conversația euristică, problematizarea	Două ore Durand, Gilbert, <i>Figuri mitice și chipuri ale operei. De la mitocritică la mitanaliză</i> ; G. Durand, <i>Introducere în mitologie</i> ; Backès Jean-Louis, <i>Le mythe dans les littératures d’Europe</i> ; Brunel, Pierre, <i>Mythocritique: théorie et parcours</i>
4.	<i>Tema morții în literatura occidentală</i> (premise culturale: de la cultul funebru al omului arhaic la „moartea îmblânzită” a omului tradițional, reprezentările morții în culturile antice mediteraneene: Egipt, Grecia, Roma și în creștinism)	Prelegerea / expunerea sistematică, conversația euristică, problematizarea	Două ore Ariès, Philippe, <i>Omul în fața morții</i> ; Donadoni, Sergio (coord.), <i>Omul egiptean</i> ; Balan, Ovidiu, <i>Tema morții și a nemuririi în gândirea greco-latină</i> ; Leroi-Gourhan, André, <i>Les religions de la Préhistoire (Paléolithique)</i> ; Minois, Georges, <i>Istoria infernurilor</i>
5.	<i>„Memento mori”. Reevaluări medievale ale reprezentărilor morții (De la „morți” la „moarte” - De la moartea din strămoșii la moartea ca discurs creștin; De la „Moarte” la „morți” - De la mortul de dincolo la cadavrul de aici)</i>	Prelegerea / expunerea sistematică, conversația euristică, problematizarea	Două ore Ariès, Philippe, <i>Omul în fața morții</i> ; Ariès, Philippe, Duby, Georges (coord.), <i>Istoria vieții private</i> ; Balota, Stéphane, <i>L’artiste et la mort. Étude d’une représentation littéraire au tournant du siècle</i> ; Le Goff, Jaques, <i>Nașterea purgatoriului</i> ; Mustakallio, Katariina et alii, <i>Hoping for continuity. Childhood, education and death in Antiquity and the Middle Ages</i>

6.	<i>Secularizarea morții. De la moartea trupului la moartea sinelui</i> (moartea ca neființă, „moartea” lui Dumnezeu, <i>megadeath</i> / moartea industrială)	Prelegerea / expunerea sistematică, conversația euristică, problematizarea	Două ore Ariès, Philippe, <i>Omul în fața morții</i> ; Ariès, Philippe, Duby, Georges (coord.), <i>Istoria vieții private</i> ; Jankélévitch, Vladimir, <i>Penser la mort?</i> ; Lévinas, Emmanuel, <i>Moartea și Timpul</i>
7.	<i>Secularizarea morții. De la moartea negată la moartea uitată</i> (singurătatea individului modern în fața morții, externalizarea funeraliilor, spitalul și accidentul).	Prelegerea / expunerea sistematică, conversația euristică, problematizarea	Două ore Ariès, Philippe, <i>Omul în fața morții</i> ; Ariès, Philippe, Duby, Georges (coord.), <i>Istoria vieții private</i> ; Jankélévitch, Vladimir, <i>Tratat despre moarte</i> ; Landsberg, Paul-Ludwig, <i>Eseu despre experiența morții</i> ; Limon, John, <i>Death's following. Mediocrity, dirtiness, adulthood, literature</i>

BIBLIOGRAFIE**Referințe principale:**

Ariès, Philippe, *Omul în fața morții*, vol. I-II, traducere de Andrei Niculescu, București, Meridiane, 1996.
Backès, Jean-Louis, *Le mythe dans les littératures d'Europe*, Paris, Les Éditions du CERF, 2010.
Balan, Ovidiu, *Tema morții și a nemuririi în gândirea greco-latină*, Iași, Vasiliana'98, 2006.
Brunel, Pierre, *Mythocritique: théorie et parcours*, Paris, PUF, 1992.
Constantinescu, Cătălin; Lihaciu, Ioan Constantin; Ștefan, Ana-Maria, *Dicționar de literatură comparată*, Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 2007.
Durand, Gilbert, *Figuri mitice și chipuri ale operei. De la mitocritică la mitanaliză*, traducere din limba franceză de Irina Bădescu, București, Nemira, 1998.
Grigorescu, Dan, *Introducere în Literatura comparată. Teoria*, București, Universal Dalsi & Semne, 1997.
Jankélévitch, Vladimir, *La Mort*, Flammarion, Paris 1977 / *Tratat despre moarte*, traducere de Ilie și Margareta Gyurcsik, Timișoara, Amarcord, 2000.
Landsberg, Paul-Ludwig, *Eseu despre experiența morții* urmat de *Problema morală a sinuciderii*, traducere de Marina Vazca, București, Humanitas, 1992.
Le Goff, Jaques, *Nașterea purgatorului*, vol. I-II, traducere de Maria Carpov, București, Meridiane, 1995.
Minois, Georges, *Istoria infernilor*, traducere de Alexandra Cuniță, București, Humanitas, 1998.
Păcurariu, Dim., *Teme, motive, mituri*, București, Albatros, 1990
Trousson, Raymond, „Thèmes ou motifs?”, în *Thèmes et mythes: Questions de méthode. Arguments et Documents*, Bruxelles, Éditions de l'Université de Bruxelles, 1981, pp. 21-30.
Vanhelleputte, Michel, „The Concept of Motif in Literature: A Terminological Study”, în Sollors, Werner (ed.), *The Return of Thematic Criticism*, Cambridge, Massachusetts & London, Harvard University Press, 1993, pp. 92-109.
Voia, Vasile, „Tematologia comparatistă”, Centrul de cercetare a imaginarii, Phantasma, Universitatea „Babeș-Bolyai”, Cluj-Napoca în <http://phantasma.lett.ubbcluj.ro/?p=2505&lang=en>
Wolpers, Theodor, „Motif and Theme as Structural Content Units and 'Concret Universal'”, în Sollors, Werner (ed.), *The Return of Thematic Criticism*, Cambridge, Massachusetts & London, Harvard University Press, 1993, pp.80-92.

Referințe suplimentare:

Angelescu, Mircea, *Mitul și literatura*, București, Univers, 1999
Ariès, Philippe, Duby, Georges (coord.), *Istoria vieții private*, vol. I-X, București, Meridiane, 1994-1997.
Balota, Stéphane, *L'artiste et la mort. Étude d'une représentation littéraire au tournant du siècle*, s.l., Ramida, s.a.
Baudrillard, Jean, *L'échange symbolique et la mort*, Paris, Gallimard, 1978.
Dima, Al., *Principii de literatură comparată*, București, Editura pentru Literatură, 1969.
Donadoni, Sergio (coord.), *Omul egiptean*, traducere de Ema Stoleriu, Iași, Polirom, 2001.
Lévinas, Emmanuel, *Moartea și Timpul*, traducere de Anca Mănuțiu, Cluj-Napoca, Biblioteca Apostrof, 1996.
Limon, John, *Death's following. Mediocrity, dirtiness, adulthood, literature*, New York, Fordham University Press, 2012.
Durand, Gilbert, *Introducere în mitologie. Mituri și societăți*, în românește de Corin Braga, Cluj-Napoca,

Dacia, 2004.

Durand, Gilbert, *Structuri antropologice ale imaginarului. Introducere în arhetipologia generală*, traducere de Marcel Aderca, postfață de Cornel Mihai Ionescu, București, Univers enciclopedic, 1998.

Jankélévitch, Vladimir, *Penser la mort?*, Paris, Édition Liliana Levi, 2003.

Leroi-Gourhan, André, *Les religions de la Préhistoire (Paléolithique)*, Paris, PUF, 1968.

Marino, Adrian, *Comparatisme et théorie de la littérature*, Paris, PUF, 1988 / *Comparatism și teoria literaturii*, traducere de Mihai Ungurean, Iași, Editura Polirom, 1998.

Idem, *Hermeneutica ideii de literatură*, Cluj-Napoca, Dacia, 1987.

Mustakallio, Katariina et alii, *Hoping for continuity. Childhood, education and death in Antiquity and the Middle Ages*, Roma, Institutum Romanum Finlandiae, 2003.

Pageaux, Daniel-Henri, *La littérature générale et comparée*, Paris, Armand Colin, 1994 / *Literatura generală și comparată*, traducere de Lidia Bodea, cuvânt introductiv de Paul Cornea, Iași, Editura Polirom, 2000.

Ursa, Mihaela, *Identitate și excentricitate – comparatismul românesc între specific și globalizare*, București, Editura Muzeului Național al Literaturii Române, 2013.

Van Tieghem, Paul, *La littérature comparée*, Paris, Armand Colin, 1939 / *Literatura comparată*, trad. de Al. Dima, București, EPLU, 1966.

8.2	Seminar	Metode utilizate	Observații (ore; referințe bibliografice – selectiv)
1.	*** <i>Epopoea lui Ghilgameș</i> (cca. 3000 î.Hr.); Homer, <i>Odiseea</i> , cântul al XI-lea (sec. VIII-IX î.Hr.)	Conversația euristică, problematizarea	Două ore *** <i>Epopoea lui Ghilgameș</i> , traducere de Virginia Șerbănescu, prefață de Al. Dima, orice ediție. Homerus, <i>Odiseea</i>
2.	Johannes von Tepl, <i>Plugarul și Moartea</i> (1400)	Conversația euristică, problematizarea	Două ore Von Tepl, Johannes, <i>Plugarul și moartea</i> , traducere de Marin Tarangul și Emmerich Schäffer, București, Humanitas, 1997.
3.	L. N. Tolstoi, <i>Trei morți, Moartea lui Ivan Ilici</i> (1880-1900)	Conversația euristică, problematizarea	Două ore Tolstoi, Lev Nicolaevici, <i>Trei morți, Moartea lui Ivan Ilici</i> , traducere de Ana-Maria Brezuleanu, Magda Achim, Marina Vraciu, Leonte Ivanov/Janina Ianoși/C. Clejan, orice ediție.
4.	Thomas Mann, <i>Moartea la Veneția</i> (1912)	Conversația euristică, problematizarea	Două ore Mann, Thomas, <i>Moartea la Veneția</i> , traducere de Lazăr Iliescu, orice ediție.
5.	A. Camus, <i>Străinul</i> (1942)	Conversația euristică, problematizarea	Două ore Camus, Albert, <i>Străinul</i> , traducere de Georgeta Horodincă, orice ediție.
6.	A. Soljenițin, <i>Pavilionul canceroșilor</i> (1968)	Conversația euristică, problematizarea	Două ore Soljenițin, Alexandr, <i>Pavilionul canceroșilor</i> , vol. I-II, traducere de Eugen Uricariu și Maria Dinescu, București, Univers, 2009.
7.	William Styron, <i>Alegerea Sofiei</i> (1979)	Conversația euristică, problematizarea	Două ore Styron, William, <i>Alegerea Sofiei</i> , traducere de Cristina Jinga/ Virgil Stanciu, orice ediție.

Bibliografie:

- *** *Epopoea lui Ghilgameș*, traducere de Virginia Șerbănescu, prefață de Al. Dima, orice ediție.
- Camus, Albert, *Străinul*, traducere de Georgeta Horodincă, orice ediție.
- Homerus, *Odiseea*, traducere de George Murnu sau Dan Slușanschi, orice ediție.
- Mann, Thomas, *Moartea la Veneția*, traducere de Lazăr Iliescu, orice ediție
- Soljenițin, Alexandr, *Pavilionul canceroșilor*, vol. I-II, traducere de Eugen Uricariu și Maria Dinescu, București, Univers, 2009.
- Styron, William, *Alegerea Sofiei*, traducere de Cristina Jinga/ Virgil Stanciu, orice ediție.

- Tolstoi, Lev Nicolaevici, *Trei morți, Moartea lui Ivan Ilici*, traducere de Ana-Maria Brezuleanu, Magda Achim, Marina Vraciu, Leonte Ivanov/Janina Ianoși/C. Clejan, orice ediție.
- Von Tepl, Johannes, *Plugarul și moartea*, traducere de Marin Tarangul și Emmerich Schäffer, București, Humanitas, 1997.

9. Coroborarea conținutului disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității, asociațiilor profesionale și angajatorilor reprezentativi din domeniul aferent programului

Studierea domeniului vast al literaturii universale și comparate vizând în cele din urmă *elaborarea unui proiect al literaturii generale* asigură studentului inclus în acest program de studii pe de o parte *înțelegerea de ansamblu a devenirii culturale a umanității*, iar pe de altă parte receptarea analitică de pe poziții critice a cazurilor individuale (fie ele literaturi naționale, texte ori autori) studiate în procesul devenirii lor și al interrelațiilor diverse ce le stabilesc cu alți factori cultural-istorici sau literar-artistici. În temeiul acestei *formații sintetice*, absolvenții disciplinei *literatură universală și comparată* dobândesc competențe sporite în contextul cultural al globalizării, față de studenții cantonați într-un domeniu unilateral de expertiză favorizat de studierea *doar a unei literaturi/limbi naționale*, fapt ce îi califică suplimentar pentru profesii precum: profesori în ciclul gimnazial, liceal sau chiar universitar, traducători, consilieri culturali/artistici, muzeografi, bibliotecari, teoreticieni, critici și istorici literari, lucrători în sfera *mass media*, consultant educație, lector scenarii, copywriter etc.). În plus, grație abilităților dobândite prin orizontul lor cultural extins, absolvenții acestei discipline se pot constitui în formatori de opinii avizați în cadrul societății civile, atât în dimensiunea ei academică (prin discursurile pertinente și proiectele de cercetare ce respectă principiile și cadrele științifice, precum și etica cercetării), cât și în cea a societății în general.

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode și forme de evaluare	10.3 Pondere în nota finală (%)
10.4 Curs	<ul style="list-style-type: none">• înțelegerea noțiunilor-cheie specifice comparatismului și teoriei literare și utilizarea lor adecvată (inclusiv a limbajului de specialitate);• exprimarea fluentă, limpede și convingătoare a propriilor opinii critice referitoare la problematica supusă discuției și la textele supuse analizei;• lecturarea critică și constructivă a surselor bibliografice care să denote capacitatea elaborării unei viziuni sintetice asupra domeniului;• exprimarea corectă gramatical în limba română, dublată de capacitatea de a utiliza discursul științific viu în cadru academic în vederea transmiterii concluziilor individuale la care fiecare student a ajuns și delimitării propriei perspective.	<ul style="list-style-type: none">• Evaluarea manierei de expunere a opiniilor referitoare la teme de cercetare liber alese în discuțiile din cadrul cursului (evaluare formativă)• Examinarea cunoștințelor fundamentale în studiului elaborat la sfârșitul semestrului trimis pe e-mail titularului disciplinei (evaluare sumativă)	<ul style="list-style-type: none">• 20%• 40%
10.5 Seminar	<ul style="list-style-type: none">• exprimarea fluentă, limpede și convingătoare a propriilor opinii critice referitoare la problematica supusă discuției și la textele supuse analizei;• lecturarea atentă și analiza critică a textelor-suport dublată de înțelegerea lor în contextul mai amplu istorico-cultural vizând elaborarea unui posibil model cultural specific uman.	<ul style="list-style-type: none">• observarea sistematică a participării studenților la activitățile de seminar (evaluare continuă/formativă)• prezentarea unei	<ul style="list-style-type: none">• 20%

		teme la alegere (în situații față-către-față între 17.02 și 15.03.2020 și pe Zoom apoi)(evaluare formativă)	• 20%
10.6 Standard minim de performanță			
<ul style="list-style-type: none">• Elaborarea unui discurs oral/scris complex, bogat lexical și sintactic, articulat precis din punct de vedere logic, pe o temă de literatură comparată• Elaborarea unui eseu/studiu care să surprindă specificitatea tematologiei/studiilor tematice în cadrul literaturii universale având ca reper organizatoric tema, motivul, toposul, invariantul etc.• Realizarea unei diagnoze culturale pe o tematică desprinsă din cadrul literaturii universale cu mijloacele comparatismului.			

Data completării:

18 mai 2020

Titular de curs:

Lect. dr. Adrian Crupa

Titular de seminar:

Lect. dr. Adrian CrupaData avizării **în departament**

Director de departament:

Lect. dr. Ilie Moisuc